

Prima instanță, Curtea de Apel Chișinău: S. Arnăut
Instanța de recurs, Curtea Supremă de Justiție:
N. Clima, A. Cobăneanu, I. Corolevschi
Instanța de revizuire, Curtea Supremă de Justiție:
N. Clima, V. Macinskaia, Iu. Cimpoi

dosarul nr. 3rh-69/16

ÎNCHEIERE

09 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Iuliana Oprea
Ion Druță
Nicolae Craiu
Mariana Pitic

examinând cererea de revizuire depusă de către reprezentantul Guvernului la Curtea Europeană a Drepturilor Omului – Agentul Governamental - Marin Gurin,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Dumitru Lungu împotriva Consiliului mun. Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ privind transmiterea în proprietate privată terenului aferent casei de locuit și eliberării titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe lotul respectiv, și, la acțiunea intervenienților principali Cepraga Angela, Filipașcu Feodor și Filipașcu Victor împotriva Consiliului mun. Chișinău, Primăriei mun. Chișinău și Lungu Dumitru cu privire la obligarea transmiterii în proprietate privată terenului aferent caselor de locuit și anexelor gospodărești conform cotelor deținute din construcții și eliberării titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe lotul respectiv,

împotriva încheierii Curții Supreme de Justiție din 04 iulie 2012, prin care a fost admisă cererea de revizuire depusă de către Angela Cepraga, Filipașcu Feodor și Filipașcu Victor, casată decizia Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2011 și hotărârea Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2011, cu remiterea pricinii spre rejudecare în prima instanță, Curtea de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă

La 30 iulie 2009, Dumitru Lungu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului mun. Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ privind transmiterea în proprietate privată terenului aferent casei de locuit și eliberării titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe lotul respectiv.

În motivarea acțiunii reclamantul Lungu Dumitru a indicat că în baza hotărârii Curții de Apel Chișinău din 16 aprilie 2009 și procesului-verbal de recepție finală nr. 370-i din 12 mai 2008, înregistrat în Registrul bunurilor imobile sub nr. cadastral 0100411.114.02, împreună cu soția sa Lungu Valentina, au devenit coproprietari ai casei de locuit situată în mun. Chișinău, str. Poștei, 26/1.

Susține că conform deciziei Primăriei mun. Chișinău nr. 16/14-14 din 20 iunie 1996 a fost stabilit lotul de pământ, cu suprafața de 330 m.p., pe care s-a autorizat construirea casei de locuit vizate supra.

Declară că la 21 iulie 2009 s-a adresat Primăriei mun. Chișinău cu cererea nr. 01/1-20-736, solicitînd autentificarea dreptului de proprietate privată asupra terenului aferent casei de locuit, însă prin răspunsul nr. 01/1-09-1818 din 21 iulie 2009, a primit refuz din motiv că casa de locuit și terenul aferent acesteia sunt amplasate în aliniamentul liniilor roșii de extindere în perspectivă a str. Poștei, mun. Chișinău, ce va fi destinat terenurilor de uz public.

Consideră reclamantul că refuzul pîrteii este ilegal și neîntemeiat, or conform pct. 6 din Regulamentul "Cu privire la modul de transmitere în proprietate privată a loturilor de pământ de pe lângă casă în localitățile urbane" aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 984 din 21 septembrie 1998, autoritățile administrației publice locale transmit terenurile prevăzute în pct. 2 al prezentului Regulament în proprietatea proprietarilor caselor de locuit în limitele prevăzute de documentele de atribuire a terenului pentru construcția și exploatarea casei de locuit, inclusiv de contractul de atribuire a terenurilor în folosință, pe termen nelimitat.

Cere Lungu Dumitru recunoașterea drept ilegal refuzul pârâtului expus în răspunsul nr. 01/1-09-1818 din 21 iulie 2009, privind transmiterea în proprietate privată terenului aferent casei de locuit din str. Poștei 26/1, mun. Chișinău, cu obligarea Consiliului mun. Chișinău să emită un act administrativ prin care să-i fie transmis în proprietate privată terenul aferent casei de locuit din str. Poștei, 26/1, mun. Chișinău, cu suprafața de 330 m.p., cu eliberarea în acest sens a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren asupra lotului litigios.

Pe parcursul examinării pricinii reclamantul Dumitru Lungu și-a completat pretențiile din acțiune, solicitînd și încasarea din contul Consiliului mun. Chișinău în beneficiul său sumei de 1000 lei cheltuieli pentru efectuarea expertizei și 700 lei cheltuieli de asistență juridică.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 16 septembrie 2009, acțiunea a fost admisă și obligat Consiliul mun. Chișinău să emită act administrativ prin care să-i fie transmis lui Dumitru Lungu în proprietate privată, cu titlu gratuit, terenul aferent casei de locuit situată pe adresa: mun. Chișinău, str. Poștei, 26/1, cu suprafața de 330 m.p., cu eliberarea pe numele acestuia a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe lotul respectiv.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 03 februarie 2010, a fost admis recursul declarat de către Consiliul mun. Chișinău, casată integral hotărârea Curții de Apel Chișinău din 16 septembrie 2009, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

La 06 august 2010, Cepraga Angela, Filipașcu Feodor și Filipașcu Victor, în calitate de intervenienți principali, au depus acțiune împotriva Consiliului mun. Chișinău, Primăriei mun. Chișinău și Lungu Dumitru cu privire la obligarea

transmiterii în proprietate privată terenului aferent caselor de locuit și anexelor gospodărești conform cotelor-părți deținute din construcții și eliberării titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe lotul respectiv.

În motivarea acțiunii intervenienți principali Cepraga Angela, Filipașcu Feodor și Filipașcu Victor au indicat că la 15 decembrie 2008 și 26 mai 2009 s-au adresat Primăriei mun. Chișinău cu cererile nr. nr. F.11837/08, 5086/09 și 5087/09, solicitând transmiterea în proprietate privată, conform cotelor-părți deținute din construcții, terenului aferent casei de locuit și anexelor gospodărești, cu suprafața de 0,0937 ha.

Susțin că examinând cererile sus menționate, Primăria i-a invitat pentru a coordona proiectul de decizie, prin care să li se transmită în proprietate privată terenul aferent imobilului lor, însă prezentându-se, au depistat că reieșind din proiectul actului administrativ lor urma să li se transmită în proprietate privată terenul aferent bunului imobil doar cu suprafața de 0,0453 ha și nu cea de 0,0937 ha, atribuită în folosință conform legislației și mai apoi reconfirmată transmiterea în folosință prin decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 29/14-5 din 26 decembrie 2002, unde la pozițiile nr. nr. 915,916 și 917 din Anexa nr. 1 la actul administrativ enunțat era indicat că ei dețin dreptul de folosință asupra terenului cu suprafața de 0,0937 ha, dintre care 1/4 cotă-parte îi revine lui Filipașcu Victor, 1/4 cotă-parte - Angelei Cepraga și 1/2 cotă-parte – lui Filipașcu Fiodor, concomitent la poziția nr. 914 din Anexa respectivă era stipulat că Dumitru Lungu deține cota 0 din terenul menționat.

Mai mult ca atât declară că, autoritatea publică locală intenționa să le transmită în continuare în folosință și nu în proprietate o parte din terenul aferent bunului imobil cu suprafața de 0,0241 ha.

Declar intervenienții principali că li s-a atribuit în folosință suprafața de teren de 0,0937 ha și nu cea de 0,0453 ha, și, nu există vreun temei juridic, prin care o parte din terenul aferent casei de locuit să li se dea în proprietate, iar cealaltă parte în folosință, or, netransmiterea în proprietate a întregului teren este o gravă încălcare a modului legal de privatizare a terenului aferent.

Cer Cepraga Angela, Filipașcu Feodor și Filipașcu Victor obligarea Consiliului mun. Chișinău și Primăriei mun. Chișinău să le transmită în proprietate privată terenul aferent caselor de locuit și anexelor gospodărești din str. Poștei, 26, mun. Chișinău, cu suprafața de 0,0937 ha, conform cotelor-părți deținute din construcții, cu eliberarea în acest sens a titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren asupra lotului dat de pământ.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2011, acțiunea inițială a fost admisă în parte, fiind recunoscut drept ilegal refuzul Consiliului mun. Chișinău privind transmiterea lui Lungu Dumitru în proprietate privată terenul aferent casei de locuit din str. Poștei 26/1, mun. Chișinău. A fost obligat Consiliul mun. Chișinău să emită act administrativ, prin care să-i fie transmis lui Lungu Dumitru în proprietate privată, cu titlu gratuit, terenul aferent casei de locuit din str. Poștei, 26/1, mun. Chișinău, cu suprafața de 330 m.p., (stabilit ultimului conform deciziei Primăriei mun. Chișinău nr. 16/14-14 din 20 iunie 1996), cu eliberarea în acest sens pe numele lui Lungu Dumitru a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe lotul respectiv. În rest, acțiunea inițială a fost respinsă. A fost admisă acțiunea intervenienților principali în parte, fiind obligați Consiliul mun. Chișinău și Primăria mun. Chișinău să emită act administrativ prin care să transmită în proprietate privată, cu titlu gratuit, Angelei

Cepraga, Feodor Filipașcu și Victor Filipașcu terenul aferent caselor de locuit și anexelor gospodărești din str. Poștei, 26, mun. Chișinău, cu suprafața de 607 m.p., cu eliberarea în acest sens pe numele ultimilor titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe lotul respectiv.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2011, a fost respins recursul declarat de către Angela Cepraga, Filipașcu Feodor și Filipașcu Victor și menținută hotărârea Curții de Apel din 17 iunie 2011.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 04 iulie 2012, a fost admisă cererea de revizuire depusă de către Angela Cepraga, Filipașcu Feodor și Filipașcu Victor, casată decizia Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2011 și hotărârea Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2011, cu remiterea pricinii spre rejudecare în prima instanță, Curtea de Apel Chișinău.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 martie 2013, prezenta pricină civilă a fost transmisă spre examinare în fond după competență Judecătoriei Centru mun. Chișinău.

La 14 mai 2014, în temeiul art. 70 CPC, Lungu Vasile, Lungu Dumitru și Lungu Sergiu au depus cerere, solicitând înlocuirea reclamantului Lungu Dumitru cu dâșii în calitate de succesori în drepturi ale ultimului, obligarea Consiliului mun. Chișinău și Primăriei mun. Chișinău să emită act administrativ prin care să li se transmită lor în proprietatea privată, cu titlu gratuit, terenul aferent casei de locuit din str. Poștei, 26/1, mun. Chișinău, cu suprafața de 330 m.p. și eliberării pe numele lor titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe lotul respectiv, invocând în susținerea acesteia că prin contractul de donație nr. 4451 din 20 iulie 2013, autentificat de către notarul public Patlavschi Ana și înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău la 29 iulie 2013 sub nr. 0100/13/104574, tatăl lor Lungu Dumitru, reclamant în prezenta cauză civilă, le-a donat fiecareia cu titlu gratuit, fără careva condiții, a câte 1/3 cotă-parte din bunul imobil – casa de locuit, număr cadastral 0100411.114.02, cu suprafața de 106,80 m.p., amplasată pe terenul aferent acesteia cu suprafața de 0,0937 ha, aflat în folosință, pe adresa mun. Chișinău, sect. Râșcani, str. Poștei, 26, ca urmare, dâșii devenind coproprietarii bunului imobil supra nominalizat.

Prin încheierea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 14 mai 2014, a fost înlocuit în prezentul proces civil reclamantul Lungu Dumitru cu succesorii săi în drepturi Lungu Vasile, Lungu Dumitru Dumitru și Lungu Sergiu.

La 10 iunie 2016, în temeiul art. 449 lit. g) CPC, reprezentantul Guvernului la Curtea Europeană a Drepturilor Omului – Agentul Guvernamental Marin Gurin a depus cerere de revizuire împotriva încheierii Curții Supreme de Justiție din 04 iulie 2012, solicitând admiterea acesteia, casarea actului judecătoresc de dispoziție contestat, cu recunoașterea expresă a violării drepturilor reclamantului Lungu Dumitru garantate de art. 6§1 din Convenția Europeană a Dreptului Omului și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, și, după caz, acordarea satisfacției pentru violarea constatată.

În susținerea cererii de revizuire Agentul Guvernamental Marin Gurin a invocat că la 15 decembrie 2015, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a comunicat Guvernului Republicii Moldova, *cererea Lungu c. Republicii Moldova (nr. 53695/12)*.

Curtea menționând că cauza relevă o jurisprudență bine-stabilită (*Popov c. Moldovei (nr. 2), nr. 19960/04, 06 decembrie 2005*), și, comunicând Guvernului

Republicii Moldova că observațiile sale privind admisibilitatea și fondul cauzei nu-i sunt indispensabile, a propus părților să o informeze despre o eventuală reglementare amiabilă a cauzei.

Declară că Guvernul și-a exprimat poziția în favoarea reglementării amiabile a cauzei, asumându-și obligația de a cere redeschiderea procedurilor civile ale reclamantului prin intermediul revizuirii și remedierii pretinselor violări ale Convenției pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la nivel național.

Afirmă că reclamantul Lungu Dumitru se plânge în conformitate cu art. 6§1 din Convenția Europeană de admiterea nemotivată a unei revizuirii, ce a adus la anularea de către jurisdicțiile interne a hotărârii irevocabile pronunțate în favoarea lui. De asemenea, reclamantul se plânge și de încălcarea dreptului său de proprietate prevăzut de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

Indică că Curtea Europeană a elaborat o jurisprudență potrivit căreia dreptul de acces la un tribunal presupune respectarea principiului securității raporturilor juridice, principiu considerat ca fiind unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului, care cere ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poate fi pusă în discuție (*Brumărescu c. României, (MC) nr. 28342/95, §61, CEDO 1999-VII; Roșca c. Moldovei, nr. 6267/02, §24, 22 martie 2005*).

Principiul securității raporturilor juridice presupune că nici o parte la proces nu este în drept să solicite revizuirea unei hotărâri, care este irevocabilă și executorie, în mod arbitrar în scopul reluării procesului de judecată și o nouă soluționare a cazului, decât pentru corectarea erorilor de fapt și de drept. Competența Curții Supreme de Justiție este de a corecta erorile de drept și omisiunile justiției, și nici într-un caz de a efectua o nouă reexaminare. Revizuirea nu trebuie tratată ca un recurs deghizat și nici existența unor două păreri asupra aceleiași probleme nu poate servi temei pentru reexaminare. Excepții de la acest principiu se admit doar în cazul în care reexaminarea este necesară în virtutea circumstanțelor fundamentale și obligatorii (*Ryabykh c. Rusiei, nr. 5285/99, §52, CEDO 2003-IX*).

Potrivit Recomandării nr. R (2000)2 a Comitetului de Miniștri a statelor membre cu privire la reexaminarea sau redeschiderea unor cauze la nivel național în urma hotărârilor Curții Europene (adoptată de Comitetul de Miniștri la 19 ianuarie 2000 în cadrul reuniunii a 694-a a Delegațiilor Miniștrilor) se consideră că drept urmare a încălcării principiului *res judicata* partea lezată continuă să sufere consecințe negative foarte grave datorită rezultatului deciziei naționale în cauză, care nu sunt, în mod adecvat, remediate prin satisfacția echitabilă și nu pot fi rectificate decât prin reexaminare sau redeschidere.

Agentul Governamental notează că prezenta speță nu se deosebește substanțial de situațiile deja examinate în jurisprudența Curții Europene în privința Republicii Moldova, unde s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice prin admiterea unei revizuirii tardive și arbitrare (*Popov c. Republicii Moldova (nr.2), nr. 19960/04, §§52-58, 06 decembrie 2005; Oferta Plus SRL c. Republicii Moldova, nr. 14385/04, §§104-107 și 112-115, 19 decembrie 2006; Eugenia și Doina Duca c. Republicii Moldova, 75/07, §§ 35-45; Istrate c. Republicii Moldova, nr. 53773/00, §§*

46-61, 13 iunie 2006; *Sfinx-Impex SA c. Republicii Moldova*, nr. 28439/05, §§ 22-24, 25 noiembrie 2012).

Menționează că la 21 decembrie 2011, reclamantul Lungul Dumitru a obținut o hotărâre definitivă și irevocabilă în favoarea sa, iar prin încheierea din 04 iulie 2012 a fost admisă cererea de revizuire a intervenienților principali Cepraga Angela, Filipașcu Feodor și Filipașcu Victor, casată decizia Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2011, cu restituirea pricinii spre judecare în prima instanță. Drept temei de redeschidere a procedurilor, revizuenții au invocat hotărârea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 29 iulie 2010.

Sușține Agentul Governamental că reieșind din prevederile art. 449 CPC, procedurile pot fi redeschise dacă au devenit cunoscute circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute anterior.

Reiterează că drept circumstanță nouă invocată de către Cepraga Angela, Filipașcu Feodor și Filipașcu Victor în cererea de revizuire a servit hotărârea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 29 iulie 2010, devenită irevocabilă la 09 decembrie 2010, or, revizuenții cunoșteau de emiterea acesteia, fiind parte la procesul respectiv, având posibilitatea de a o invoca în cadrul primei instanțe.

De asemenea, nu există nici un indiciu că revizuenții au încercat să obțină hotărârea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 29 iulie 2010, mai devreme.

Consideră Agentul Governamental că hotărârea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 29 iulie 2010, era cunoscută revizuenților, fiind părți la procesul respectiv, și prin urmare nu poate fi calificată drept circumstanța nouă esențială a pricinii care nu a fost și nu a putut fi cunoscută dâșilor anterior, precum și, că au întreprins toate măsurile posibile pentru a afla de circumstanța dată.

Or, procedura de revizuire a fost un *"apel camuflat"*, al cărui scop a fost de fapt să obțină o nouă examinare a cauzei decât o procedură de revizuire, așa cum prevăd art. art. 449-453 CPC.

Sușține că prin prisma compatibilității cu jurisprudența Curții Europene, consideră o remediere a încălcării drepturilor reclamantului în speță sunt necesare, iar viciile menționate urmează a fi evitate.

La 11 octombrie 2016, reprezentantul Guvernului la Curtea Europeană a Drepturilor Omului – Agentul Governamental Marin Gurin a depus cerere de concretizare a cererii de revizuire, solicitând prin aceasta recunoașterea expresă a violării drepturilor reclamantului garantate de art. 6§1 din Convenție, și după caz, acordarea satisfacției pentru violarea constatată.

În ceea ce privește pretențiile de satisfacție echitabilă a lui Lungu Dumitru, Agentul Governamental le consideră excesive și solicită Curții Supreme de Justiție să le aprecieze în mod critic, pornind de la reperatele stabilite în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în cauze similare.

La 14 iunie 2016, în adresa Consiliului mun. Chișinău, Primăriei mun. Chișinău, intervenienților principali Angela Cepraga, Filipașcu Feodor și Filipașcu Victor a fost expediată copia cererii de revizuire depusă de către reprezentantul Guvernului la Curtea Europeană a Drepturilor Omului – Agentul Governamental Marin Gurin, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la aceasta.

La 02 august 2016, intervenienții principali Cepraga Angela, Filipașcu Feodor și Filipașcu Victor au depus referință, solicitând respingerea cererii de revizuire depusă

de către Agentul Guvernamental, ca fiind inadmisibilă, cu menținerea încheierii Curții Supreme de Justiție din 04 iulie 2012, pe care o consideră legală și întemeiată, invocând drept circumstanță nouă, ce a stat la baza admiterii cererii de revizuire, hotărârea Judecătorei Râșcani, mun. Chișinău din 29 iulie 2010, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată a lui Lungu Dumitru împotriva lor cu privire la apărarea dreptului de vecinătate și a fost admisă în parte cererea reconvențională a Angelei Cepraga împotriva lui Dumitru Lungu cu privire la înlăturarea obstacolelor în folosirea bunului prin demolarea construcțiilor neautorizate. A fost obligat Dumitru Lungu să demoleze și construcția neautorizată – șopron din lemn, situată pe str. Poștei, 26/1, mun. Chișinău, care se mărginește cu casa de locuit, proprietate privată a Angelei Cepraga.

Susțin că prin hotărârea Judecătorei Râșcani, mun. Chișinău din 29 iulie 2010, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 09 decembrie 2010 și decizia Curții Supreme de Justiție din 04 mai 2011, s-a constatat că decizia Primăriei mun. Chișinău nr. 16/14-14 din 20 iunie 1996, prin care se presupune că a fost transmis în folosință lui Dumitru Lungu terenul, cu suprafața de 330 m.p., din str. Poștei, 26/1, mun. Chișinău, este ilegală, deoarece potrivit pct. 2.2 din actul administrativ nominalizat Lungu Dumitru a fost obligat să obțină transferarea liniilor roșii și să încheie contract cu Direcția Generală funciară privind darea în folosință a lotului litigios pe un termen nelimitat.

Astfel, hotărârea Judecătorei Râșcani, mun. Chișinău din 29 iulie 2010, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 09 decembrie 2010 și decizia Curții Supreme de Justiție din 04 mai 2011, și, hotărârea Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2011, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2011, sunt în esență contrare una alteia, iar executarea lor separată nu soluționează litigiul între părți privitor la folosirea cotelor de teren, în diviziune, aferente imobililor, ceea ce ar constitui o încălcare a dreptului la un proces echitabil în sensul art. 6 CEDO.

Alte referințe nu au fost depuse.

Prezenta cauză civilă a fost fixată spre examinare în ordine de revizuire pentru data de 07 septembrie 2016, cu invitarea părților la proces.

În ședința de judecată s-au prezentat: reclamantul Dumitru Lungu, reprezentantul acestuia, avocatul Veaceslav Brăteanu, în baza mandatului seria MA nr. 0933595 din 07 septembrie 2016, care acționează concomitent și în interesele lui Lungu Vasile, Lungu Sergiu și Lungu Dumitru, succesorii în drepturi a lui Lungu Dumitru; intervenienții principali – Cepraga Angela, Filipașcu Feodor, Filipașcu Victor și reprezentantul acestora, avocatul Teut Chiril în baza mandatului seria MA nr. 0296286 din 17 ianuarie 2013.

În cadrul ședinței de judecată reclamantul Dumitru Lungu și reprezentantul acestuia, avocatul Veaceslav Brăteanu, au susținut cererea de revizuire depusă de către reprezentantul Guvernului la Curtea Europeană a Drepturilor Omului – Agentul Guvernamental Marin Gurin, solicitând admiterea acesteia, casarea încheierii Curții Supreme de Justiție din 04 iulie 2012, cu respingerea cererii de revizuire depusă la 18 mai 2012 de către intervenienții principali – Cepraga Angela, Filipașcu Feodor, Filipașcu Victor și acordarea lui Dumitru Lungu satisfacției pentru violarea drepturilor lui garantate de art. 6§1 din Convenția Europeană și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, sub forma unei remunerări bănești în mărime de 600000 lei, invocând, că

începând cu 04 iulie 2012 atât Dumitru Lungu, cât și feciorii săi Lungu Vasile, Lungu Sergiu și Lungu Dumitru, succesorii în drepturi ale primului, până la moment au avut de suferit enorm pe marginea admiterii cererii de revizuire a intervenienților principali – Cepraga Angela, Filipașcu Feodor, Filipașcu Victor, cauza fiind remisă spre rejudecare în prima instanță, care se examinează până în prezent. Din acest motiv Lungu Dumitru a fost nevoit să se adreseze Curții Europene pentru Drepturile Omului cu cerere împotriva Republicii Moldova pe faptul încălcării drepturilor garantate de art. 6§1 din Convenția Europeană și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. De la data depunerii cererii la CEDO au trecut mai mult de 4 ani, timp în care reclamantul și-a pierdut încrederea în obținerea unui rezultat pozitiv în favoarea sa. La fel, menționând că Lungu Dumitru este invalid de gradul III, și în loc să urmeze tratament, toate mijloacele financiare erau îndreptate pentru cheltuielile de asistență juridică, cheltuieli pentru corespondența cu Curtea Europeană pentru Drepturile Omului. De asemenea, din anul 2012 până la momentul de față, pe marginea rejudecării cauzei de către Judecătoria Centru, mun. Chișinău, reclamantul a suportat un șir de cheltuieli pentru prezentarea de noi dovezi la materialele dosarului. Afară de aceasta reclamantul a suportat și suferințe psihice în urma admiterii cererii de revizuire a intervenienților principali, care poate fi compensată prin acordarea unei recompense.

Distinct au mai menționat că față de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, Lungu Dumitru a solicitat repararea prejudiciului cauzat în mărime de 50000 Euro.

Intervenienții principali – Cepraga Angela, Filipașcu Feodor, Filipașcu Victor și reprezentantul acestora, avocatul Teut Chiril, în ședința de judecată au solicitat respingerea cererii de revizuire depusă de către Agentul Governamental, ca fiind inadmisibilă, cu menținerea încheierii Curții Supreme de Justiție din 04 iulie 2012, pe care o consideră legală și întemeiată.

Revizuentul reprezentantul Guvernului la Curtea Europeană a Drepturilor Omului – Agentul Governamental Marin Gurin, pârâții Consiliul mun. Chișinău și Primăria mun. Chișinău, în ședința de judecată nu s-au prezentat și nici nu au comunicat din timp instanței judecătorești motivul neprezentării, deși procedura de citare legală a părților la proces a fost respectată în modul corespunzător.

Audiind declarațiile părților prezente la proces, studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de revizuire și obiecțiile din referința depusă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de revizuire depusă de către reprezentantul Guvernului la Curtea Europeană a Drepturilor Omului – Agentul Governamental Marin Gurin este întemeiată și urmează a fi admisă, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 453 alin. (1) lit. b) CPC, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite încheierea de admitere a cererii de revizuire și de casare a hotărârii sau deciziei supuse revizuirii.

Potrivit art. 451 alin. (1) CPC, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art. 447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449 și anexându-se probele ce le confirmă.

Temeiurile pentru revizuirea hotărârilor judecătorești irevocabile de către legislator sunt specificate exhaustiv în art. 449 CPC.

Conform art. 449 lit. g) CPC, revizuirea se declară în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Guvernul Republicii Moldova a inițiat o

procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova.

Se reține că la 15 decembrie 2015, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a comunicat Guvernului Republicii Moldova despre cererea depusă de Lungu c. Republicii Moldova, înregistrată sub nr. 53695/12, informând Guvernul că observațiile sale privind admisibilitatea și fondul cauzei nu-i sunt indispensabile și a propus părților să-i comunice despre o eventuală reglementare amiabilă a cauzei (f.d. 194-203, vol. II).

În acest sens, Guvernul Republicii Moldova și-a exprimat poziția în favoarea reglementării amiabile a cauzei, asumându-și obligația de a cere redeschiderea procedurilor civile ale reclamantului prin intermediul revizuirii și remedierii pretinselor violări ale Convenției pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la nivel național.

Conform art. 6 alin. (1) al Convenției, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale de către o instanță independentă și imparțială, instituită prin lege.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul la un proces echitabil în fața unei instanțe de judecată independentă și imparțială, garantat de art. 6 alin. (1) al Convenției, urmează a fi interpretat prin prisma Preambului Convenției, care enunță preeminența principiului supremației dreptului ca element al patrimoniului comun al statelor contractante.

Articolul 6 este o dispoziție convențională, care include garanții de natură procedurală, rolul său fiind de a consacra desfășurarea legitimă a unui proces judiciar cu referire la contestațiile asupra drepturilor cu caracter civil și penal.

Ar fi de neconceput ca art. 6§1 să reglementeze amănunțit ansamblul de garanții procedurale recunoscute părților unei acțiuni civile, fără a proteja în mod primordial ceea ce face realmente posibilă exercitarea practică a acestor garanții: accesul la instanța judecătorească. Mecanismul de garantare a Convenției Europene vizează protecția unor drepturi efective și concrete, și nu a unor drepturi teoretice și iluzorii.

Astfel, se reține că prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2011, acțiunea inițială a fost admisă în parte, fiind recunoscut drept ilegal refuzul Consiliului mun. Chișinău privind transmiterea lui Lungu Dumitru în proprietate privată terenul aferent casei de locuit din str. Poștei 26/1, mun. Chișinău. A fost obligat Consiliul mun. Chișinău să emită act administrativ prin care să-i fie transmis lui Lungu Dumitru în proprietate privată, cu titlu gratuit, terenul aferent casei de locuit din str. Poștei, 26/1, mun. Chișinău, cu suprafața de 330 m.p., (stabilit ultimului conform deciziei Primăriei mun. Chișinău nr. 16/14-14 din 20 iunie 1996), cu eliberarea în acest sens pe numele lui Lungu Dumitru titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe lotul respectiv. În rest, acțiunea inițială a fost respinsă. A fost admisă acțiunea intervenienților principali în parte, fiind obligați Consiliul mun. Chișinău și Primăria mun. Chișinău să emită act administrativ prin care să transmită în proprietate privată, cu titlu gratuit, Angelei Cepraga, Feodor Filipașcu și Victor Filipașcu terenul aferent caselor de locuit și anexelor gospodărești din str. Poștei, 26, mun. Chișinău, cu suprafața de 607 m.p., cu eliberarea în acest sens pe numele ultimilor titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe lotul respectiv.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2011, a fost respins recursul declarat de către Angela Cepraga, Filipașcu Feodor și Filipașcu Victor și menținută hotărârea Curții de Apel din 17 iunie 2011.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 04 iulie 2012, a fost admisă cererea de revizuire depusă de către Angela Cepraga, Filipașcu Feodor și Filipașcu Victor, casată decizia Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2011 și hotărârea Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2011, cu remiterea pricinii spre rejudecare în prima instanță, Curtea de Apel Chișinău.

Drept temei de redeschidere a procedurilor a fost invocată, prin prisma art. 449 lit. b) CPC, hotărârea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 29 iulie 2010, devenită irevocabilă la 09 decembrie 2010.

În conformitate cu art. 449 lit. b) CPC, revizuirea se declară în cazul în care au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că hotărârea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 29 iulie 2010, invocată drept circumstanță nouă, nu se încadrează în prevederile art. 449 lit. b) CPC, or, revizuenții cunoșteau de emiterea acesteia, fiind parte la procesul respectiv, având posibilitatea de a o invoca în cadrul primei instanțe.

Mai mult ca atât, atât revizuenții în cererea lor, cât și Curtea Supremă de Justiție în încheierea din 04 iulie 2012, nu au susținut că primii au fost în imposibilitate să informeze instanța despre existența litigiului similar și hotărârii instanței de judecată emisă în acest litigiu.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată încălcarea principiului securității raporturilor juridice prin admiterea cererii de revizuire a intervenienților principali Angela Cepraga, Filipașcu Feodor și Filipașcu Victor, casarea deciziei Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2011 și hotărârii Curții de Apel Chișinău din 17 iunie 2011, cu remiterea pricinii spre rejudecare în prima instanță, or, procedura de revizuire a fost în esență o încercare de a reexamina cauza în lumina chestiunilor pe care revizuenții le-au invocat deja pe parcursul întregului proces.

Prin urmare, procedura de revizuire în esență a fost un *apel camuflat* al cărui scop a fost să obțină o nouă examinare a cauzei de cât o procedură de revizuire, așa cum se prevede în art. art. 449-453 CPC.

Astfel, securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata*, adică caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești, care cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Competența instanțelor ierarhic superioare de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare.

În aceste condiții, este necesar de a admite cererea de revizuire depusă de către reprezentantul Guvernului la Curtea Europeană a Drepturilor Omului – Agentul Guvernamental Marin Gurin și de a casa încheierea Curții Supreme de Justiție din 04 iulie 2012 și a respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Angela Cepraga, Filipașcu Feodor și Filipașcu Victor împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2011.

Referitor la acordarea părții lezate unei compensații echitabile pecuniare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Obligația de a repara orice violare pretinsă a Convenției revine autorităților naționale. O decizie sau o măsură a autorității naționale în favoarea reclamantului nu este, în principiu, suficientă pentru a-l lipsi de statutul de "victimă", cu excepția cazului în care autoritățile naționale au recunoscut încălcarea Convenției, în mod expres sau în substanță, iar apoi au acordat despăgubiri.

Conform art. 4 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

Dacă există neconcordanță între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Prin hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1298 din 24 iulie 1997, în vigoare din 21 august 1997, a fost ratificată Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, încheiată la Roma, la 04 noiembrie 1950.

Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 55 din 14 octombrie 1999 privind interpretarea unor prevederi ale art. 4 din Constituția Republicii Moldova a hotărât că principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, tratatele internaționale ratificate și cele la care Republica Moldova a aderat, sunt parte componentă a cadrului legal al Republicii Moldova și devin norme ale dreptului ei intern. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele internaționale privind drepturile fundamentale ale omului și legile interne ale Republicii Moldova, potrivit dispozițiilor art. 4 alin. (2) din Constituție, organele de drept sunt obligate să aplice reglementările internaționale.

Conform art. 11 alin. (3) și (4) din Legea cu privire la Agentul Guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015, procedura de soluționare amiabilă este confidențială și se încheie prin semnarea de declarații mutuale propuse cu asistența Curții Europene, ori a unui acord scris între Agentul Guvernamental și reclamant sau reprezentantul acestuia. Clauzele acordului se stabilesc în funcție de circumstanțele fiecărei cauze în parte și sânt coordonate în prealabil cu Guvernul și/sau cu alte autorități cărora li se atribuie pretinsa încălcare a drepturilor reclamantului. Agentul Guvernamental și reclamantul pot reformula clauzele acordului până la admiterea acestuia de către Curtea Europeană, de asemenea prin coordonare prealabilă.

Astfel, părțile pot negocia condițiile de reparare a prejudiciului cauzat petiționarului prin hotărârea judecătorească prin care s-a încălcat grav un drept prevăzut de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Or, repararea prejudiciului cauzat printr-o hotărâre judecătorească, prin care s-a încălcat grav un drept prevăzut de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, poate fi efectuat în primul rând prin modificarea (casarea) acesteia și numai apoi prin acordarea unei compensații pecuniare. Aceasta deoarece hotărârea judecătorească, în ordinea juridică internă are putere de lucru judecat din care rezultă efectele specifice și care pot produce consecințe nefaste și ilegale asupra subiectului în cauză.

Prin urmare, părțile interesate - Agentul Guvernamental și petiționarul – Lungu Dumitru (succesorii în drepturi Lungu Vasile, Lungu Dumitru Dumitru și Lungu Sergiu), urmează să încheie un acord privind compensația pecuniară echitabilă în sensul art. 41 din Convenție.

La acest capitol, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că desfășurarea procedurii de reglementare amiabilă a cauzei, inclusiv prin compensarea pecuniară a persoanelor vizate, face parte din cercul atribuțiilor Agentului Guvernamental, iar în situația din speță lipsesc careva probe care să confirme faptul că acesta din urmă, întru executarea obligațiilor la care s-a subscris Guvernul de a cere redeschiderea procedurilor la nivel intern și a remedia încălcările comise în drepturile fundamentale ale lui Lungu Dumitru, a efectuat acțiuni în vederea negocierii cu reclamantul a condițiilor și sumelor concrete ale satisfacției echitabile, precum o cere art. 11 alin. alin. (3) și (4) din Legea cu privire la Agentul Guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015.

Astfel, stabilirea la caz de către Curtea Supremă de Justiție a compensației pecuniare concrete pentru încălcarea dreptului lui Lungu Dumitru garantat de CEDO, interferează cu atribuțiile funcționale stabilite prin lege pentru Agentul Guvernamental și riscă să depășească limitele de competențe prevăzute prin mandatul instituțional al instanței judecătorești supreme.

Mai mult, la cazul speței, Agentul Guvernamental nu a prezentat în fața Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție careva propuneri certe de sume spre a fi adjudecate în beneficiul victimei încălcării, operând cu termeni generali de quantum rezonabil și sugerând așadar o limită de discreție prea mare pentru completul de judecată investit, fără ca acesta din urmă să beneficieze de posibilitatea legală să audieze opinia părților implicate în privința cuantumului despăgubirilor și să evalueze pozițiile lor.

Din considerentele menționate, și, având în vedere că argumentele invocate de reprezentantul Guvernului la Curtea Europeană a Drepturilor Omului se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 449 lit. g) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea de revizuire, a casa încheierea Curții Supreme de Justiție din 04 iulie 2012, a respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Angela Cepraga, Filipașcu Feodor și Filipașcu Victor împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2011 și a recunoaște violarea drepturilor lui Lungu Dumitru garantate de art. 6§1 din Convenția Europeană și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

Revendicările cu privire la acordarea satisfacției echitabile urmează a fi soluționate de către Agentul Governamental, în condițiile art. 11 al Legii nr. 151 din 30 iulie 2015 ”Cu privire la Agentul Governamental”.

În conformitate cu art. 269-270, art. 453 alin. (1) lit. b) CPC, completului de judecată,

d i s p u n e:

Se admite cererea de revizuire depusă de către reprezentantul Guvernului la Curtea Europeană a Drepturilor Omului – Agentul Governamental - Marin Gurin.

Se casează încheierea Curții Supreme de Justiție din 04 iulie 2012 și se pronunță o hotărâre nouă sub formă de încheiere privind respingerea ca fiind inadmisibilă a cererii de revizuire depusă de către Angela Cepraga, Filipașcu Feodor și Filipașcu Victor împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2011.

Se recunoaște violarea drepturilor lui Lungu Dumitru garantate de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

Revendicările cu privire la acordarea satisfacției echitabile urmează a fi soluționate de către Agentul Governamental, în condițiile art. 11 al Legii nr. 151 din 30 iulie 2015 ”Cu privire la Agentul Governamental”.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Iuliana Oprea

Ion Druță

Nicolae Craiu

Mariana Pitic